

İSM Yönetim Kurulu Başkanımız Prof. Dr. Recep Şentürk İle Röportaj

İSM'nin Kuruluşu, Amacı, Hedefi Üzerine Prof. Dr. Recep Şentürk Hocamız ile Sohbet Tadında Bir Röportaj Gerçekleştirdik

Hocam biraz kendinizden bahsedermisiniz?

Ben İstanbul İmam Hatip Lisesi mezunuyum, daha sonra Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldum. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji bölümünde mastır yaptım. Mas-

tır tezimin konusu "Mısır'da Sosyoloji Çalışmaları"ydı, bu vesileyle bir sene Mısır'da kaldım. Daha sonra yine aynı bölümde doktora başladım. "Fıkıh ve Sosyal Bilimler Mukayesesi: Türkiye'de Fıkıhtan Sosyal Bilimlere Geçiş" başlıklı bir doktora tezi üzerinde çalışmaya başladım. Bu arada

Ümit Meriç Hocanın asistanı olarak bir yıl çalıştım. İSAM'dan burs alarak Amerika'ya doktora yapmaya gittim ve orada Columbia Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde doktora yaptım. Daha sonra Türkiye'ye dönüp İSAM'da çalışmaya başladım. Diyanet İslam Ansiklopedisinin editörlerinden biri olarak oraya katkıda bulundum. Sonrasında üniversiteye geçtim ve halen Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Medeniyetler İttifakı Enstitüsü'nün müdürlüğünü ve buradaki Medeniyet Araştırmaları'nın bölüm başkanlığını yürütüyorum. Bu tabii resmi CV'de olan hayatımız; bir de CV'de olmayan hayatımız var.

İlkokulda kitap okumayı çok seven biri idim. İmam Hatip Lisesi'ne başladık-tan sonra bir hocamızın vesilesiyle Klasik Arapça okumaya başladım, imam hatip orta kısmında iken evimiz Haseki Külliye-sine yakındı oranın hoca ve talebelerinden istifade ettik. Bu vesileyle öğrendiklerimin büyük çoğunu okul dışında öğrenmişimdir. Genellikle hocalardan birebir ders almaya çalıştım. İmam Hatip'ten sonra ilahiyata gitmeye karar verdim, Marmara İlahiyat'a, ilk ve son tercih olarak. Orada eğitimimize devam ederken bir yandan da talebe okutmaya başladık. Hem lisede hem de fakültede elimizden geldiği kadar talebelere ders vermeye çalıştık. Amerika'ya gittikten sonra Columbia Üniversitesi'nin Müslüman Talebe Birliği başkanlığını bana tevdi ettiler. Doktora müddetince oranın da başkanlığını yürüttüm ve talebe faaliyetleriyle ilgi-

lendik. Orada *İqra* adında bir mescit açtık, yine orada hapisteki mahkûmlara gönüllü olarak hizmet vermek maksadıyla üniversitede *el-Medresetu'l-Yusufiyye* adında bir talebe kulübü kurduk. Şu anda da hamdolsun İSM'deki çalışmalarımız devam ediyor. Bunları da üniversitedeki resmi görevlerin yanında gönüllü olarak ve nafîle faaliyetler olarak elimizden geldiği kadar devam ettirmeye çalışıyoruz.

Hocam söz İSM'ye gelmişken buradan devam edelim, İSM'yi nasıl tanımlarsınız? İSM'nin amacı nedir?

Hem Türkiye'de hem İslam dünyasında hem de bütün dünyada modern dönemde İslami eğitim konusunda ciddi bir kriz var, yani Müslümanlar modern dönemde nesillerini nasıl yetiştireceklerini henüz tam olarak kafalarında netleştiremediler. Bu konuda düzgün bir metot ve kurum ortaya çıkartamadılar. Bu kriz Türkiye'de çok derinden hissediliyor ve tabii bunu çöz-

Hem Türkiye'de hem İslam dünyasında hem de bütün dünyada modern dönemde İslami eğitim konusunda ciddi bir kriz var... Bu kriz Türkiye'de çok derinden hissediliyor ve tabii bunu çözmek için çok ciddi adımlar atılıyor... İSM bu krize bir cevap olarak kurulmuş bir kurumdur.

mek için çok ciddi adımlar atılıyor, ama nedense bunlar halkımızı ve bu konuyla ilgilenenleri tatmin etmiyor, İslam dünyasında hatta bütün dünyada durum aynı. Bir tarafta modern kurumlar var üniversite

tarzında, bir tarafta da geleneksel medreseler var, yani bunların her ikisi de bizlerin derdine deva olacak insanlar yetiştirmiyorlar. İSM bu krize bir cevap olarak kurulmuş bir kurumdur. Türkiye'deki ilahiyat eğitimi sahasındaki mevcut faaliyetleri gözden geçirip eksik olan yerlerin telafisi tarzında bir yaklaşımla ortaya çıkmıştır. Yani hedefi mevcut ilahiyata alternatif olmak değildir, tam tersine oradaki eğitimde eksik bırakılan yerlere biz nasıl bir katkı yapabiliriz düşüncesinden doğmuştur. Ayrıca Marmara İlahiyat'a yönelik kurulmuş bir kurum, buradaki başarılı öğrencilere daha başarılı olmaları için kendi ilim dallarında daha ileriye gidebilmeleri için bir destek programıdır. Bu program şu anki eğitim sistemindeki eksiklere bir cevap verecek şekilde tertip edilmiştir. Mesela modern ilahiyat

Arapçası ve İngilizcesi ileri düzeyde ve klasik medrese okumuş ve aynı zamanda da Sosyal Bilimler alanında belli bir perspektif kazanmış talebeler yetiştirmeye çalışıyoruz.

eğitiminde eksik olan yanlardan bir tanesi Klasik Arapça ve Klasik İslami İlimler. Bu eksikliği tamamlamak için İSM'de medrese usulü Arapça ve İslami İlimler eğitimi veriyoruz ve özellikle de klasik kitapları okutuyoruz. Burada amacımız öğrenciler ileride mastır ve doktora tezi hazırlarken veya herhangi bir konuda araştırma yapmak istediklerinde klasik kitaplara rahatlıkla ulaşabilsinler. Çünkü sadece modern Arapça okuyana klasik eserleri verdiğinizde onlar işin içinden çıkamazlar. Onun için biz klasik metinleri okutuyo-

ruz ki öğrenci araştırmalarında klasik bir eseri eline aldığında bundan korkmasın ve bunları rahatlıkla okuyabilsin. Ayrıca İSM'de Sosyal Bilimler eğitimi var, bu alan da İlahiyatçılarımızın tahsilinde eksik kaldığı alanlardan birisidir. Yani bir insan modern Arapça bilse İngilizce bilse çok güzel klasik Arapça öğrense ama modern dünyayı tanımıyorsa, modern felsefeyi, psikolojiyi, iktisadı bilmiyorsa o öğrendiği bilgileri şu yaşadığımız hayatla irtibatlandıramaz. Onun için biz sosyal bilimler eğitimine de ehemmiyet veriyoruz ve her dönem mutlaka öğrencilerimiz sahasında otorite olan hocalardan bir tane sosyal bilim dersi alıyorlar. Dahası mevcut eğitim sisteminde dil donanımında eksikliklerin giderilemediği görülüyor. Mesela Arapça Muhadese konusunda eksiklik var. Tabi bu

eskiden daha fazlaydı şimdi hazırlık bölümleri kuruldu ve bölümler güzel çalışmalar yapıyorlar ve kalite biraz daha yükseliyor. Yine de yeterli seviyede değiliz.

Biz İSM olarak muhadese

konusunda öğrencilerimizin ileri bir seviyeye gelmelerini, uluslararası toplantılarda Arapça tebliğler sunabilecek seviyeye gelmelerini hedefliyoruz ve hamdolsun bu hedefimizi de gerçekleştiriyoruz. Öğrencilerimiz iki yıl modern Arapça eğitimi alıyorlar sonrasında bir yaz Ürdün'de Qasid Dil Kursunun programında ileri seviyede eğitim görüyorlar ve böylece muhadese konusu tamamlanmış oluyor. Diğer taraftan modern ilahiyatçıların zayıf noktalarından birisi de İngilizcedir. Biz buna da ehemmiyet veriyoruz ve anadili İngilizce olan hoca-

lardan Arapça eğitiminden sonra İngilizce eğitimi veriyoruz. Hamdolsun onlar da iki yılda İngilizceyi ileri bir seviyeye çıkarıyorlar. Yine aynı şekilde bu dildeki amacımız da Arapçadaki gibi öğrencilerimiz bu dildeki kaynaklardan istifade edebilsinler ve uluslararası toplantılarda ilmi tebliğler sunabilsinler. Hamdolsun bu maksadımız da gerçekleşmiş oluyor. Böylece Arapçası ve İngilizcesi ileri düzeyde ve klasik medrese okumuş ve aynı zamanda da Sosyal Bilimler alanında belli bir perspektif kazanmış talebeler yetiştirmeye çalışıyoruz. Yine İslami ilimler eğitimi alanların takva ve ahlak yönünün de takviye edilmesi gerekiyor. Buna yönelik olarak, öğrencilerimizin maneviyatını güçlendirmek için her dönem bir İrşad semineri veriyoruz. İşte İSM özette bu esaslar üzerine kurulmuş bir eğitim kurumudur.

Hocam İSM'nin kuruluş sürecinden biraz bahsedebilir misiniz? İSM nasıl kuruldu?

Şimdi Üsküdar'daki Valide Atik Medresesi'ni ben hiç görmemiştim. Şu anda Cambridge Üniversitesi'nde hoca olan Abdulkim Murad (Timothy Winter) bir gün bana "Valide Atik Medresesi çok güzel restore edilmiş sen niye gidip de orada medrese eğitimi başlatmıyorsun?" dedi. Cevaben orayı hiç görmediğimi söyledim. Nihayet bir gün beraber gidip Valide Atik Camii'nde namaz kıldık, medreseyi gezdik. Gezerken "Burayı bize vermezler ki, buraya o kadar emek sarf etmişler, senin fikrin güzel ama bize vermezler" dedim. Bu mevzu öyle kaldı. Sonra İlim Yayma Cemiyeti'nden Ham-

za Bey, İsrail Bey ve İbrahim Bey benimle irtibata geçtiler. "Biz yaptığımız istişareler neticesinde ilahiyat eğitimindeki bazı eksikleri telafi edecek, İslam Âlimi yetiştirecek bir program kurmaya karar verdik ve bu işi sizin yönetebileceğiniz bize tavsiye edildi, bu talebimizi kabul eder misiniz?" diye sordular. Onlara işin maddi taraflarına karışmayacağımı ama işin ilmi tarafını üzerimize tekeffül etmenin bir borç olduğunu söyledim. Bu konuşmadan bir iki ay sonra bana programın mekânı olarak Valide Atik Medresesini teklif ettiler. Sübhanallah. Bu da Allah'ın bir lütfü işte. Böylelikle faaliyet burada başlamış oldu. Biz ilmi bir heyet belirledik: Prof. Murteza Bedir, Doç Dr. Bekir Kuzudışli, Prof. Dr. Tahsin Özcan, Prof. Dr. Cengiz Tomar. Bir yıl kadar programın nasıl olması gerektiğiyle ilgili toplantılar ve istişareler yaptık ve şu anki programın tasavvurunu yaptık.

Nihayet bir yıl sonra öğrencileri mülakat ve imtihanla kabul ederek eğitimimize başlamış olduk. Elhamdülillah o gün bugündür devam ediyoruz.

Kuruluşundan itibaren bir on yıllık süreçten bahsediyorsunuz. Bu on yılı değerlendirdiğinizde en başta zikrettiğiniz amaçlara ulaştığınızı düşünüyor musunuz? Ne kadarına ulaşıldı? Nasıl bir değerlendirmede bulunursunuz?

Şimdi, amacımızı gerçekleştirdik mi? Evet. Elhamdülillah on yıllık sürece bakıldığında amacımızı beklediğimizin üzerinde Allah-u Telanın izni ve lütfu ile gerçekleştirmiş olduk. Amacımız neydi, Medrese usulü, Klasik Arapça ve İslami İlimleri öğretmekti hamd olsun bunu öğrettik. Sosyal bilimler eğitimi vermektir hamd olsun bunu da gerçekleştirdik. Modern Arapçayı öğretmek, şu an öğrencilerimiz gayet iyi bir şekilde öğrenmiş durumdadır. İngilizceyi öğretmekti, hamd olsun bunu da öğrettik. Öğrencilerimizin bir takva ve ahlak bilincine sahip olmalarını istiyorduk elhamdülillah o da gerçekleşmiş oldu. Öğrencilerimizin hepsinin ilim yolunda ilerlemelerini ve hedeflerinin birer âlim olmak olmasını istiyorduk, Allah'a çok şükür o hedef de gerçekleşti. İSM mezunu olan arkadaşların 40 tanesi asistan olarak hizmet etmekte.

İSM'deki eğitimi biz asla ilahiyat eğitime alternatif olarak görmüyoruz. Öğrencilerimize ilahiyat eğitiminin öneminden bahsetmekteyiz. Biz öğrencilerimizin hem ilahiyatta başarılı olmalarını istiyoruz hem de İSM'de başarılı olmalarını istiyoruz.

Bunların peşinden de diğerleri geliyor. Tabii arkadaşlarımız hem ilmi yönleriyle hem de dil donanımlarıyla kabul görmekte, gittikleri yerlerde yüzümüzü ağartmaktalar. Bu açıdan güzel bir performans sergiliyorlar. Fakat tabii ki hakiki âlim olmak dört beş yılda olacak bir şey değil. Yıllarca sürecek olan bir çabayı gerektiriyor. Bu öğrencilerimiz İSM'de beş yılda bir temel kazanmış olmaktadır. Eğer üç yüz yıl beş yüz yıl önce yaşıyor olsalardı medreseye gittiklerinde görecekları eğitimin hemen aynısını burada görmüş oldular. Hindistan'da veya Doğu'da medresede okumuş olsalardı benzer bir eğitim öğretim sürecinden geçmiş olacaktı. İlahiyat eğitimi ile medrese eğitimi birleştirmiş oluyorlar, klasik eğitim ile modern eğitimi birleştirmiş oluyorlar, böylece zü'l-cenaheyn oluyorlar. Tabii ilmin sonu yok. İnşallah bu şekilde temel alan öğrencilerimiz hayatlarında da devam ettirdikleri zaman ilerde çok güzel hizmetlere vesile olacaklardır.

İSM programı ilahiyat Programının neresinde durmaktadır?

İSM'deki eğitimi biz asla ilahiyat eğitime alternatif olarak görmüyoruz. Öğrencilerimize ilahiyat eğitiminin öneminden bahsetmekteyiz. Biz öğrencilerimizin hem ilahiyatta başarılı olmalarını istiyoruz hem de İSM'de başarılı olmalarını istiyoruz. Mesela

ilahiyatta dersleri düşük olursa diyoruz ki biz seni İSM programından ayıralım sen git ilahiyattaki derslerini düzelt, orası senin için daha önemli

orada başarılı olmalısın. Zaten İSM programı batıdaki tabirle bir onur programıdır. Üniversitede başarılı olan öğrencilere ilave eğitim verme programıdır. İSM bu yönüyle ilahiyat eğitiminin önemli olmadığını düşünen yalnızca kendi programlarının öneminden bahsederek talebeyi yönlendiren diğer bazı kurumlardan ayrılmaktadır. Biz talebimizi hem modern hem de klasik eğitime sahip olmaya teşvik ediyoruz, bu ikisinin beraber yürütülmesi gerektiğini düşünüyor ve uyguluyoruz.

Bu tür bir programın ilahiyata özgü olmasının sebebi nedir?

Bu esasında pratik sebeplerden, bizim oradaki fiziki imkânlarımızın kısıtlı olmasından kaynaklanıyor. Medrese binamız her sene en fazla yirmi talebe kaldıracak şekilde olduğu için programımızı sadece ilahiyat öğrencilerine yönelik tasarladık. Aslında daha büyük imkânlar olsa çok daha geniş ölçüde, çok daha fazla öğrenciye hitap edecek çalışmalar yapabiliriz.

İSM'nin gelecek vizyonu nedir? Lisans eğitim düzeyi tamamlandı, sonrasına dair planlar nedir?

Elhamdulillah öğrencilerimiz programda verilen dersleri aldılar. Klasik, modern, sosyal bilimler safhasını tamamlamış oldular. Bundan sonra öğrencilerimizin yapaca-

ğı şey daha üst düzey ilim sahibi olabilmek için çalışmaktır. İkincisi ise akademik üretim eğitimi görmeleri lazım. Yani makale yazma, kitap yazma, konferans verme, belgesel, tahkik, tercüme eğitimleri görmeleri lazım. Bu üretim eğitimi vermek ve bundan sonra öğrencilerimizle ortak bir üretim gerçekleştirmek için inşallah İSM'nin ihtisas kademesini açacağız. Bunun üzerine çalışmalarımızı tamamladık sayılır. İlim Yayma Cemiyeti'nin desteği ile inşallah bu ihtisas kademesini de faaliyete başlatacağız. Bu ihtisas merkezimizin amacı bu birikime sahip olan arkadaşlarımızı bunu milletimize, Ümmet-i Muhammed'e nasıl sunabilirler, buradan aldıkları ilimleri kullanarak günümüzün akaid, fıkıh, ahlak sorunlarına nasıl ışık tutabilirler, inşallah bunlar üzerine akademik üretim nasıl yapılabilir bunlar üzerinde çalışmalara yapılacak. Artık bu öğrencilerimiz çıraklıktan çıkıp kalfalığa geçecekler. Tecrübeli hoca-

larımız gözetiminde bu işleri öğrenecekler. Özellikle de İstanbul'da yaşamış olmamızın bize yüklediği mesuliyet var. O da Osmanlı mirasını dünyaya tanıtmaktır. Maa- lesef şuan Osmanlı ilim mirasına sahip çıkan kimse yok. Dünyada mesela bir tarafta Şia ideolojisi var, diğer tarafta Selefi-Vahabi ideoloji var ama Osmanlı ile devam eden bu ana damarın, Ehl-i Sünnet'in ne temsilcisi var ne hâmisisi var. Metrûk bir durumda. Türkiye olarak Batılılaşmayı tercih ederek bu ilim, kültür, medeniyet mirasını biz de terk etmişiz. Dolayısıyla 1500 yıllık İslam tarihinin yedi asırı meçhûl kalmış. Bunu yabancılar gelip araştıramazlar, dil engelleri var. İSM'nin öncelikli hedefi Os-

Bundan sonra öğrencilerimizin yapacağı şey daha üst düzey ilim sahibi olabilmek için çalışmaktır. İkincisi ise akademik üretim eğitimi görmeleri lazım. Yani makale yazma, kitap yazma, konferans verme, belgesel, tahkik, tercüme eğitimleri görmeleri lazım.

manlı ilim, kültür mirasını tanıyıp, tanıtmaktır. Diğer taraftan şuanda Türkiye'de ve İslam dünyasında Kur'an nasıl anlaşılmalıdır, nasıl uygulanmalıdır konusunda kafa karışıklığı var, İslami akılcılık nasıl yapılır ve gene buna benzer fihki sorular var. Biyoetik alanında, İslami finans alanında, çevre ile ilgili konularda kitlenin aydınlatılması gerekmektedir. Bizim hedefimiz bu ihtisas merkezinde bir taraftan bu tarihi mirası günümüze taşıırken diğer taraftan güncel konularla ilgilenmektir. Bu güncel konulara nasıl bakılmalıdır sorusunun cevabını

bulmaktır. Nihai amaç İstanbul'u yeniden bütün dünyanın İslam medeniyet ve ilim merkezi haline getirmektir. İstanbul bütün dünyanın uzun asırlar merkezi olmuş bir yerdir. Biz de öğrencilerimizle bu istikamette çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Bu amaç uğruna çalışan başka kurumlarımız da var. On yıl öncesine nispetle durum nasıldır sizce?

İstanbul'dan kastımız İslam medeniyetinin ana damarı olan Osmanlıyla devam etmiş İstanbul'la sembolleşmiş olan bu damardır. Bu damarın canlandırılmasını kastediyorum. İSM, karanlığa küfret-

mek yerine yakılmış bir mumdur. Sadece İstanbul'un nüfusuna göre bizim aldığımız 20 talebe aslında çok az. Şu anda bırakın Türkiye'yi sadece İstanbul yüzlerce İSM gibi kurumu kaldıracak seviyededir. Buna büyük ihtiyaç vardır. İnşallah

İSM'de üretilen model başka insanlar tarafından da benimsenir ve uygulanır. Bizden isteyenler olduğunda biz programımızı saklamıyoruz, yardım etmeye çalışıyoruz. Bu neticede Allah rızası için Ümmet-i Muhammed'e adam yetiştirme amaçlı bir çalışmadır. Biz burada bir siyasi partinin emrinde, bir grubun emrinde onlara adam yetiştirme amaçlı faaliyet yürütmüyoruz. Kim benzer bir çalışan yapmak isterse her türlü desteği memnuniyetle veririz. Diğer kurumların faaliyetlerini de elimizden geldiği kadar desteklemeye çalışırız.

Allah razı olsun hocam, son olarak özelde İSM öğrencilerine genelde ilim talebesine tavsiyeleriniz nelerdir?

Bu konudaki tavsiyeleri bizim üstatlarımız yapmışlar zaten. İlim öğrenme ve öğretme adabına dair eserleri telif etmişlerdir. Gayet güzel bir şekilde ortaya konmuştur. Bir kere ilim talebesinin amacı insan-ı kâmil olmak olmalıdır. Zaten İslam eğitiminin amacı insan-ı kâmil yetiştirmektir. İnsan-ı kâmil modeli de Hz. Muhammed Efendimizdir. Eğitimin metodu da talim ve tezkiyedir. Talim; akademik, ilmi, akli eğitimidir. Tezkiye de kalbin terbiye edilmesidir.

Bizden önceki selef-i sâlihîn olan âlimler bu metotla yetiştirmişler ve talebelerini böyle yetiştirmişlerdir. Kur'an-ı Kerim'de de "Onlara kitabı ve hikmeti öğretir ve onları tezkiye eder" buyrulur Hz. Peygamber'in eğitim metodu talim ve tezkiye olarak bildirilmiştir. Talebelerimize tavsiyemiz insan-ı kâmil olmak için hem talim

hem de tezkiyeyi, hem ilmi eğitim hem de manevi eğitimi beraber gerçekleştirmeleri ve bütün bunları dünyevi bir menfaat ve nefsanî bir sebepten dolayı değil ihlasla, Allah rızası için yapmalarıdır. Çünkü ilim mukaddes bir şeydir ve dünyevi ve nefsanî bir şeye alet edilmesi haramdır. Bir ticaret metaı haline getirilmesi haramdır. İslami ilmi kimse alıp satamaz. Nefsanî bir maksatla kullanamaz. İhlâsı bu yüzden tavsiye ederim.

Bir de şunu unutmamak lazım, âlimlerin mertebeleri farklı farklıdır. Bir talebe ilim

yoluna çıkarken ilim yolunda en nihai noktaya gitmeye çalışmalıdır. Mesela tefsirle uğraşıyorsa ben dünyada bir numaralı tefsirci olacağım demelidir. "Eğer inanıyorsanız üstün olanlar sizlersiniz" ayet-i kerimesinin icabınca nefsanî bir sebepten dolayı değil İslam'ın üstünlüğünü göstermek için bu şekilde kendi alanında dünyada bir numara olmaya çalışmalıdır, himmetini âlî tutmalıdır. Tabi bu noktaya da insan ancak ilme küll'ünü vererek gelebilir. İlme küll'ünü vermeyen ilmin cüz'ünü alamaz. Bu da insanın kendini tamamen ilim yoluna vermesiyle olur. Hedefimiz bize kadar devam

Özellikle de İstanbul'da yaşamış olmamızın bize yüklediği mesuliyet var. O da Osmanlı mirasını dünyaya tanıtmaktır. Maalesef şuan Osmanlı ilim mirasına sahip çıkan kimse yok. Dünyada mesela bir tarafta Şia ideolojisi var, diğer tarafta Selefi-Vahhabi ideoloji var ama Osmanlı ile devam eden bu ana damarın, Ehl-i Sünnet'in ne temsilcisi var ne hâmisî var. Metrûk bir durumda.

eden ilim silsilesinin son halkası olmaya çalışmak olmalıdır. Bizden sonraya da talebe yetiştirerek halkanın bizimle son bulmamasını, kıyamete kadar devam etmesini sağlamalıyız. Bu maksat ve niyetle çalışmalarımıza devam etmeliyiz.

Allah İSM'ye katkıda bulunan bütün Müslümanlardan razı olsun. Hocalarımızdan, talebelerimizden razı olsun. Bizlere ilim yolunda tevfik-i kâmil nasip eylesin. Hem öğrenme hem de öğretme yolunda bizlere en üstün başarılar nasip eylesin. Hayırlara vesile kılsın.